

DAS FELDPILOTENABZEICHEN

Militärhistorische Themenreihe, Band 4.

(Edition S&H, Wien, 1992. 130 o.)

Igazán nem vagyok ellensége az amatőr történészeknek. Mint ahogy pusztán a történelmi diploma megszerzése sem tesz senkit azonnal „profi” kutatóvá, ugyanúgy kellő szorgalommal és az alapvető szakmai ismeretek megszerzésével bizonyos részletkérdésekben bárki létrehozhat időálló munkát. Főleg a kisebb feldolgozások és adatközlések tekintetében igaz ez.

Jóval nehezebb feladat azonban a teljesség igényével történő forrás- és adatközlés, ez igényli a legalaposabban felkészültséget, és éppen ezért itt lehet a legfeljebb hibákat elkövetni, ha a közreadó mellőzi az adatok ellenőrzését és egyeztetését. Erre pedig egy történelmi módszertanban járatlan (vagy egyszerűen *nagyvonalú*) amatőrnek jóindulata mellett is sok esélye van.

A füzet szerzője lelkes, de láthatóan abszolút dilettáns műgyűjtő, aki füzet sorozatában gyűjteményének elértékesebbnek tartott részét teszi közzé. Ezt csak helyeselni lehet. Nekem nem is a Feldpilot (tábori pilóta) jelvények ismertetésével van problémám, mely rész a téma szakértői szerint is jól megoldott, hanem a füzetben közreadott névsorral és a névmutatóval. A közlés jellege a teljesség igényét sugallja, azonban ez a legóvatosabb fogalmazással is kétséges. Forrásait nem jelöli mindig meg, és a jelölt esetekben is nagyon nehéz rájönni, hogy a Verordnungsblatt (a cs. és kir. Rendeleti Közlöny) személyügyi részére hivatkozik.

A névsorból pl. hiányzik Almásy László Ede vagy Hangay Sándor, nem beszélve a haditengerészeti repülők jelentős részéről. Ugyanis részükre 1915-től a vízirepülőgép-vezető (Seeflugzeugführer) jelvényt és elnevezést

vezették be. Így maradt ki pl. Konyovits Demeter, Jakob Sturm, vagy Dragan Babic is. A nevek helyesírásában következetlen. A Verordnungsblatt sajtóhibáit egyes esetekben kijavította (Juhacz–Julhasz), máskor nem (Sabeditsch–Sebeditsch, Kassa–Kasza). Az pedig egy német anyanyelvű szerzőtől elemi hiba, hogy a „langes s”-et nem ismeri fel és következetesen mindannyiszor „F”-nek írja! Így lesz pl. Heinrich Fontaine von Felsenbrunnból következetesen (ahányszor csak előfordul a neve!) *Felfenbrunn*. (Ráadásul nemegyszer közönséges s-sel írták a nevet, lévén magyarországi honos...) A névmutatóból nem derül ki, hogy két teljesen azonos nevű személyről van-e szó (mint pl. Papp János vagy Horváth István azaz Johannes Papp és Stefan Horváth esetében), vagy ugyanazt a személyt szerepelteti újra (pl. Raoul Stojavljevic, Otto Fiala, Losonczy Béla). Néhány helyen pedig el sem lehet dönteni.

Mindezek alapján megállapítható: a füzet csak arra jó, hogy a későbbi kutató kezében legyen egy névsor, melynek szereplőiről tudja, hogy ide tartoznak; de ettől függetlenül ugyanúgy hasábról-hasábra át kell vizsgálnia a Verordnungsblattot, mintha mi sem történt volna. Ilyenkor illene a mű lektorát is bírálni, csak hogy nincsen feltüntetve, feltehetően, mert nem is volt.

Így hát ez a kiadvány is azok közé tartozik, amelyeknek jobb lett volna meg sem jelenniük, mert egyrészt jó néhány naiv kutatót félrevezetnek, másrészt pedig rendkívül megnehezítik egy alaposabb, valóban teljességre törekvő mű megjelenését.

Nagy Domokos Imre